

o afirmație a lui Vaillant (*Grammaire comparée des langues slaves*, Tome II, p. 32, 122) că - om și - m; au înlocuit vechea desinență în *-a, Stang analizează faptele de limbă și confirmă această ipoteză, conchizând că instrumentalul singular a avut la origine desinența -a și că formația în -m- este secundară.

Articolul *Problèmes du conditionnel dans les langues slaves* (p. 85—93), semnat de Paul Gardes, este consacrat elucidării unei probleme de gramatică comparată a limbilor slave. Pornind de la constatarea că în limbile slave nu există concordanță în folosirea condiționalului, P. Gardes analizează particularitățile condiționalului și ajunge la concluzia că, în linii mari (dacă se neglijează stadiul intermediar prezentat de limba cehă) se pot distinge două tipuri: 1) în limbile slave de nord¹ condiționalul are două valori, care pot fi desemnate cu aproximație prin condițional și optativ, la care se adaugă o formă suplimentară formată din by + infinitiv și 2) în limbile slave de sud, forma condiționalului este singura care exprimă trăsătura caracteristică a acestui mod, iar noțiunea de optativ este redată prin intermediul lui da. În continuare, autorul se ocupă de istoricul apariției celor două tipuri, emițind ipoteza că, probabil, sub influența limbii grecești au apărut inovații în limbile slave de sud.

Sub titlul *Post-scriptum* (p. 234—243), André Mazon reia studiul aspectului verbal în limbile slave. Autorul reliefează anumite laturi ale problemei, cum ar fi, de pildă, sensul original al fiecărui verb — ca determinant al aspectului — preverbele și sensul verbului etc., aducând precizări și completări la lucrările sale anterioare.

În încheierea *Post-scriptum*-ului, în calitate de vechi colaborator, A. Mazon aduce un călduros omagiu lui A. Vaillant, relevând aportul acestuia la progresul studiilor de slavistică.

Antonin Dostál, în studiul *A propos du système temporel du vieux slave* (p. 78—84), prezintă o sinteză a timpurilor slave vechi, relevând trăsăturile caracteristice ale acestora, cu precizarea creșterii rolului aspectului.

În articolul *Les particules i, a, ti etc dans les constructions participiales en vieux slave* (p. 122—125), Josef Kurz combate părerea lui A. Meillet și A. Vaillant, care consideră că i, a, ti în construcții participiale au apărut în texte mai târzii, revizuite, ca o consecință a neglijenței revizorilor. J. Kurz susține teza că i, a, ti, da nu sînt simple conjuncții coordonatoare, care de altfel nici nu-și găsesc corespondențe în textul original din limba greacă, ci particulele expresive cu valoare specială de interjecție, care ulterior au fost înlocuite prin alte mijloace.

Tot unei probleme de gramatică slavă veche îi este consacrat studiul lui Jacques Lépassier, *Du génitif-accusatif inanimité en vieux slave* (p. 126—137), care reconsideră afirmația categorică a lui Meillet că toate cazurile de genitiv-acuzativ la substantivele neînsuflețite ar necesita explicații particulare. Autorul, pe baza a numeroase exemple, arată că într-o perioadă mai veche fenomenul era extins, atingînd și adjectivele și pronumele, iar ulterior s-a restrîns. Lépassier relevă faptul că uneori se întîlnesc astfel de genitive în limbile slave moderne.

În articolul *Les formes du type popata, kon'ata* (p. 119—121), Blaže Koneski se ocupă de explicarea acestor forme atestate în poeziile populare bulgare și macedonene. Autorul consideră că evoluția a fost următoarea: generalizarea acuzativului substantivelor non 'preot' și kon 'cal' cu formă egală cu a genitivului la substantive masculine care îndică nume de ființe, transformarea acestora în *casus generalis*, iar după pătrunderea acuzativului în sfera nominativului, vechea formă de genit.-acuz., sub influența substantivelor de tipul *slugata, vladikata*, a putut primi articolul -ta.

Intitulîndu-și studiul *Fonction et valeur sémantique des relatifs što et koji en serbo-croate* (p. 167—170), Milivoj Pavlovič studiază diverse aspecte ale folosirii celor două pronume relative echivalente și perspectivele lor. Autorul arată că što, care are numeroase nuanțe lexicale, a dezvoltat și nuanța de pronume relativ neutru și apoi a tîns să devină echivalentul lui koji. Pavlovič apreciază că fenomenul este un proces lingvistic general, care poate fi pus și în legătură cu unele forme din latina vulgară.

Marc Vey, în articolul *Tchèque vschotě* (p. 218—223), analizează formele verbale din limba cehă care au radicalul *chot-* și pe cele cu radicalul *cht-* și conchide că cele două radicale în loc să se contamineze și să se confunde, cum se întîmplă în alte limbi slave, se opun și se completează.

Articolul *L'expression de la détermination au pluriel numérique en polonais* (p. 61—72), semnat de Étienne Decaux, este consacrat unor particularități ale sistemului sintaxei limbii poloneze și anume: acordului numeralelor colective. Autorul relevă analogia cu forme

¹ Prin această denumire autorul desemnează limbile slave de răsărit și de apus.